

שגית פורת

רכזת קואליציית ארגוני הסביבה
"דרכים לקיימות" העוסקת בפיתוח
בר-קיימא ומשבר האקלים

ציטוט מומלץ

פורת ש. 2010. תקווה ואכזבה
בוועידת קופנהגן. *אקולוגיה וסביבה*
1(1).

כדור בגודל טון אחד של פחמן דו חמצני קיבל את פניהם של באי הוועידה בקופנהגן. צילום: שגית פורת

תקווה ואכזבה בוועידת קופנהגן

[בקצרה](#)

גיליון חורף 2010 / כרך 1(1)

3 בינואר, 2010

בשל הקשיים להגיע להסכם בקופנהגן, התארכה הוועידה ביום נוסף על המועד המתוכנן, בניסיון להימנע מכישלון כולל ולצאת עם 'משהו' ביד. בינתיים, ברחבי העיר, לא חיכו פועלי העירייה אפילו לתחילתו של שבוע חדש. בעוד תושבי העיר מתרוצצים בסוף השבוע להשלים את קניותיהם לכריסמס, בקור המקפיא ובשלג היורד מדי פעם, הסתובבו מנופים בכיכר העירייה, והפועלים עמלו על פירוק המתקנים, שהוקמו במיוחד לרגל הוועידה. מתחם Copenhagen – שילוב בין קופנהגן ותקווה, היה כאיננו. אפילו מתקני האופניים שחוברו למערכת החשמל, אשר עוברים ושבים הוזמנו לדווש בהם כדי לייצר אנרגיה מתחדשת, שתאיר את קישוטי עץ חג המולד הגדול, נטרלו. העץ נותר מואר, המתחם חזר להיות 'סתם' כיכר עירונית, והתקווה הגדולה, שאותה נשאה בחובה ועידת קופנהגן טרם כינוסה, פגה לעת עתה.

רבים מתושבי קופנהגן בטוחים שהוועידה, הידועה כ-COP-15, נקראת על שמם (קיצור של קופנהגן), אך לא כך הדבר. היה זה כינוס הצדדים (Conference Of the Parties) של אמנת המסגרת של האו"ם בדברי שינוי האקלים ה-15 במספר. אך הכינוסים הקודמים לא זכו ליחס ציבור מרשימים כמו ועידת קופנהגן, לא כל שכן לציפיות גבוהות כמו אלו של השנה. השילוב בין הצטברות הידע המדעי והחרפת התחזיות לגבי הנזקים העצומים העלולים להיגרם כתוצאה משינוי האקלים, יחד עם תוקפו הממשמש לפוג של פרוטוקול קיוטו, הפכו את הצורך להגיע להסכם בקופנהגן מוחשי מתמיד. בעיני רבים ברחבי העולם כולו, העוסקים בנושא האקלים ובנושאים רבים ומרכזיים המתקשרים אליו, כמו אנרגיה, תחבורה, מים, כלכלה, חברה, הגירה, מדבור, מגוון ביולוגי, חקלאות, פסולת, בנייה, גיאופוליטיקה ועוד, ועידת האקלים בקופנהגן הייתה אמורה להיות שיא של הסכמות, של פתרונות, פתח דבר לעתיד טוב יותר. ואחרי ציפיות כאלה, לא קל להתמודד עם התוצאות.

אלפי אנשים מכל העולם הגיעו לקופנהגן, בהם עשרות נציגים ישראלים: משלחת ישראלית רשמית, שכללה נציגים של משרדי ממשלה שונים, הכנסת, רשויות מקומיות, הסקטור הפרטי וארגוני הסביבה, ובנוסף לכך, משלחת נפרדת של כ-30 נציגי ארגוני הסביבה, אשר השתתפו בוועידה כחברי ארגון משקיף לתהליך אמנת האקלים. ודאי תשאלו למה צריך נוכחות גדולה כל כך של אנשים, הרי ההחלטות האמיתיות מתקבלות בסופו של דבר בחדרים סגורים על ידי כמה אנשי מפתח מרכזיים. אבל הוועידה – או כינוס הצדדים – אינה אך ורק מוקד קבלת החלטות. מדובר למעשה במרכז למידה, במקום מפגש להעברת ידע, לחלוקת חוויות ולקידום שיח ותקשורת ברמה בינלאומית.

מבחינתנו, ארגוני הסביבה הישראליים, שימשה הוועידה, על אף הקשיים והכשלים שלה, כמנוף להעלאת המודעות ולקידום מדיניות אקלים מתקדמת יותר; מדיניות העולה בקנה אחד עם הגישות שאותן מציגות המדינות המפותחות וגורמים מובילים בתחומים אלה, ושלישראל יש רק מה להרוויח ממנה. ראינו את קופנהגן כמסע בדרך חזרה לירושלים. הדלקנו נרות חנוכה עם הנשיא פרס, אבל המפגש איתו לא היה רק טקסי. שוחחנו איתו על עמדתנו בעניין מדיניות האקלים הנדרשת לישראל, ושמחנו לשמוע שהוא תומך בנו בהתנגדות להקמת תחנת כוח פחמית חדשה. לקראת נאום הנשיא בוועידה פנינו בכתב לראש הממשלה בנושא מדיניות האקלים, ועל אף שיעדי ההפחתה המוצהרים – שנודעו לראשונה רק באותו נאום – עוד רחוקים מאוד מלהשביע את רצוננו, לפחות הוגדרו יעדים ראשוניים כאלה.

לוועידת קופנהגן חשיבות ברמה הבינלאומית, לא כל שכן ברמה הלאומית הישראלית, בחשיפת מקבלי ההחלטות – המנהיגים הפוליטיים וגם אנשי המקצוע המתמחים, לנושאים הנדונים, לגישות טיפול בהם במקומות שונים בעולם, להתקדמות המחקר המדעי ולשילובו בפיתוחים וביישומים מעשיים. הכינוס מאפשר הרחבת אופקים ושיח בין מגזרים, בעלי אינטרסים ובעלי ידע, ולא רק התפלפלות משפטית על ניסוח הסכמים.

הלוגו של COP15 בכניסה למרכז הירידים

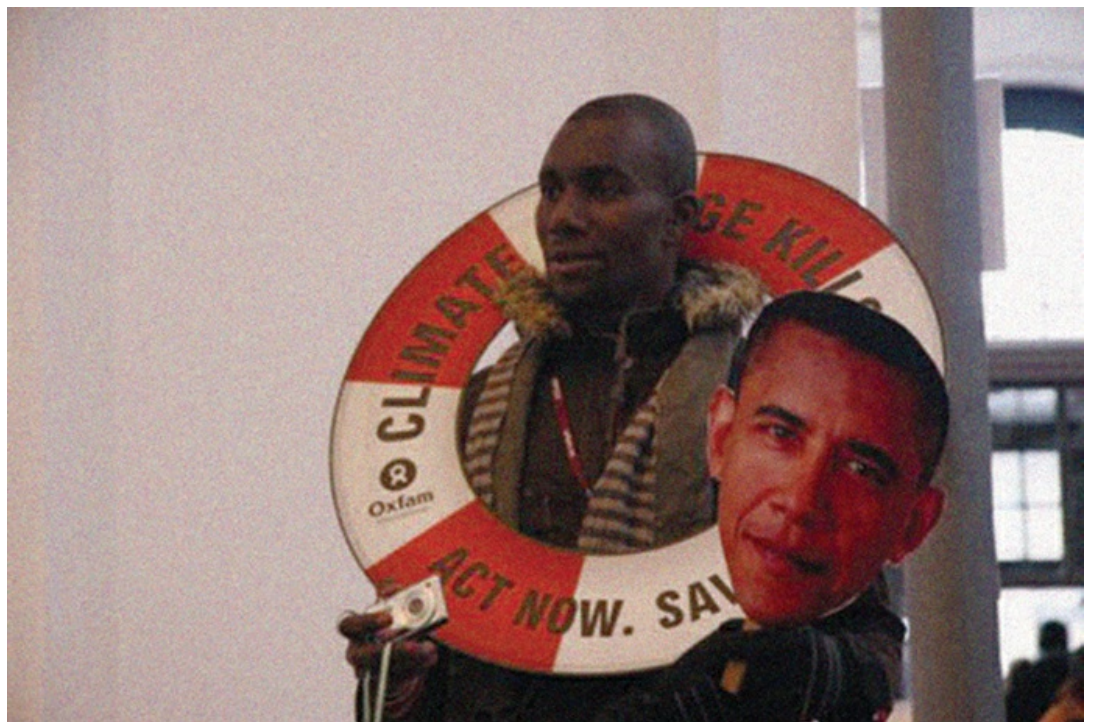
זרזו הקונגרסוים בקופנהגן בו התקיימה הועידה

שיבה של משלחת ארגוני הסביבה הישראליים במרכז הקונגרסוים בקופנהגן

נשיא פרס והשר ארדן במפגש עם המשלחות הישראליות בקופנהגן

זשתתף אפריקאי בוועידה מבקש גלגל הצלה: שינוי אקלים הורג

זמונות מועידת האקלים בקופנהגן. צילום: שגית פורת.

בכל זמן נתון בוועידה התקיימו עשרות אירועים במקביל. בעוד ועדות רשמיות יושבות על המדוכה, משלחות רשמיות של המדינות, גופים חוץ ממשלתיים, ארגוני סביבה, חוקרים, גופים עסקיים ועוד מקיימים 'אירועי צד': דיונים המציגים ניסיון בתחום מסוים, חושפים בעיות ופתרונות ומציגים זוויות ראייה ייחודיות. זאת ההזדמנות להעמיק ידע ולחלוק ניסיון, ללמוד מחוויותיהם של אחרים, להתמקצע בנקודות מסוימות, להציג פרסומים ומקרי חקר חדשים ולהיפגש עם עמיתים מרחבי העולם.

לכן כשליה של ועידת קופנהגן התחילו הרבה לפני הקושי להגיע לקונצנזוס על נוסח הסכם פוליטי בשיחות הדרג הגבוה. על

הקשיים בתחומי המדיניות וכשלים ארגוניים, שהותירו אלפי אנשים במשך שעות בהמתנה בתור בחוץ, נוספו הגבלות משמעותיות על כניסת נציגי ארגונים משקיפים למתחם הוועידה, בשבוע השני לקיומה. זאת, בניגוד לעקרונות מוצהרים בדבר חשיבות השתתפות החברה האזרחית בתהליך, ומסורת מבוססת של שיח משותף. כתוצאה מכך, לקראת סוף הוועידה, בוטלו רוב אירועי הצד, הדיונים והתדרוכים, כשמיעוטם ניסו למצוא אתרי התכנסות אלטרנטיביים ברחבי העיר והתקיימו בנוכחות דלה. חיי הוועידה במרכז הכנסים דעכו לאיטם, והקשר הבלתי-אמצעי שהתקיים קודם לכן בין חברי משלחות רשמיות לנציגים האחרים נפגע.

ומה נשאר לנו? הכרה בצורך לעשות מאמץ להגביל את עליית הטמפרטורה בשתי מעלות בלבד, הצהרת כוונות ובסיס לדיון. זה יהיה דיון בעל חשיבות עליונה, ונותר לראות כיצד ישכילו לקיים אותו המארגנים של הוועידה הבאה. ובמישור המקומי – האם קובעי המדיניות בישראל יפסיקו לפגור אחרי המהלכים בעולם וייערכו להתמודדות עם אתגרי האקלים.